



Telegraful Român

Anul 164 • nr. 45-46

1 decembrie 2016



SFÂNTUL IERARH NICOLAE – apărător al dreptei credințe și dascăl al iubirii milostive

CUVÂNT PASTORAL CU OCAZIA PRAZNICULUI SF. NICOLAE

† LAURENȚIU,

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Cu ajutorul Preamilostivului Dumnezeu, trăim în aceste binecuvântate zile bucuria sfântă a Postului Crăciunului, perioada cea aleasă a anului bisericesc în care ne pregătim sufletește să întâmpinăm, așa cum se cuvine, Praznicul cel mare al Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Cu toții suntem chemați, prin glasul Evangheliei și al imnelor bisericești, să ne „curățim simțirile”, să ne înnoim duhovnicește prin spovedanie, prin postire și prin împărtășanie, pentru a primi în peștera inimilor noastre Darul cel veșnic al Iubirii nemărginite a Tatălui Ceresc pentru noi, pe Pruncul mântuitor, venit în lume ca să ne ridice pe toți la slava cea dintâi, la viața cea nestricăcioasă a Împărăției lui Dumnezeu.

Călătorim, așadar, asemenea magilor de la Răsărit, spre Taina Betleemului, iar Sfânta Biserică ne călăuzește la tot pasul, prin slujbele și prăznuirile ei, pentru ca această călătorie prin timpul liturgic să fie, cu adevărat, o „îmbogățire în Dumnezeu”, o luminare a chipului dumnezeiesc dinlăuntrul nostru și o ridicare a vieții noastre gârbovite de patimi și egoism la măreția și frumusețea asemănării cu Dumnezeu, prin săvârșirea iubirii milostive, „care este legătura desăvârșirii” (Col 3, 14).

Suntem chemați să ne hrănim sufletește din Cuvintele vie ale Evangheliei Mântuitorului Hristos, din Taina izvorătoare de viață veșnică a Sfintei Euharistii, din bucuria colindelor, dar și din pilda virtuților celor care au devenit în viața lor „evanghelii intrupate” – sfinții lui Dumnezeu.

Astfel, dacă acum câteva zile l-am cinstit pe Sfântul Andrei, întâiul chemat de Domnul Hristos la apostolat, cel care a încreștinat neamul românesc, și pe Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Ardealului, cel care a fost „Apostolul” învierii Ortodoxiei și neamului românesc din Transilvania, iată că acum, la mijlocul postului, Biserica ne pune dinaintea sufletelor icoana luminoasă a virtuților unuia dintre cei mai populari și mai iubiți sfinți ai creștinătății, pe Sfântul Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei.

Născut în jurul anului 260 în localitatea Patara din Asia Mică, într-o familie de oameni evlavioși, care i-au insuflat

credința cea adevărată, dragostea față de Dumnezeu și față de semenii, Sfântul Nicolae a rămas orfan de tânăr. A cunoscut asprimea vieții creștine trăind o mare parte a vieții în timpul împăraților persecutori Dioclețian și Maximian. Încă de tânăr și-a dăruit viața întru totul slujirii lui Dumnezeu, iar multa avuție și-a împărțit-o săracilor. A viețuit într-o mănăstire din locurile natale, a fost hirotonit preot, iar frumusețea virtuților lui, curăția vieții, credința jertfelnică, dar mai ales puterea cuvântului și a faptelor de milostenie erau bine cunoscute în întreg ținutul. A ajutat o mulțime de oameni necăjiți, săraci, orfani și a devenit foarte iubit de concetățenii săi. Astfel, după

moartea arhiepiscopului din Mira Lichiei, întreg poporul, într-un glas, l-a ales ca episcop al acestei cetăți pe Nicolae. Întreaga viață de arhipăstor și-a adus-o ca pe o ofrandă preacurată slujirii lui Dumnezeu printre oameni. A purtat de grijă în chip special de cei neajutorați, arătându-se pentru toți un părinte mângâietor, sprijinitor, plin de bunătate, blândețe și iubire milostivă.

Sfântul Nicolae a fost și un statornic apărător și mărturisitor al drepte credințe.

Pentru vrednicia credinței lui a fost invitat să participe la Sinodul I Ecumenic de la Niceea din anul 325, unde și-a adus, ca ierarh teolog, o semnificativă contribuție la apărarea învățaturii despre

dumnezeirea Fiului, combătând cu fermitate învățăturile cele pierzătoare de suflet ale ereticului Arie. Toate aceste luminoase virtuți ale Sfântului Nicolae sunt roadele lucrării harului ceresc în viața lui neprihănită, închinată slujirii lui Dumnezeu. Virtuțile sale sunt cinșite cu multă evlavie, prin laude și cântări duhovnicești, de către Biserica noastră drept-măritoare, care exprimă toată frumusețea spirituală a vieții Sfântului Ierarh Nicolae în doar câteva cuvinte, numindu-l *îndreptător al credinței, chip al blândețelor și învățător al înfrânării, care a câștigat cu smerenia cele înalte și cu sărăcia cele bogate*. Viața Sfântului Nicolae a fost o *evanghelie vie*, întruchipând însușirile fundamentale pe care ar trebui să le aibă fiecare creștin, fiecare dintre noi – cele trei forme ale iubirii: *credința și rugăciunea*, pe de o parte,

(continuare în p. 2)

Invitație la Cină

Una din temele mele recurente este cea legată de întâlnirea cu aproapele și de necesitatea dialogului ca măsură a unui posibil dialog spiritual. Și unde te poți întâlni mai lesne decât în proximitatea unei „cine” la care te împărtășești de prezența/bucuria celuiilalt.

Am trecut printr-o perioadă de ospete care mai de care mai bogate gastronomic, ne-am făcut loc printre mulțime de meseni (cunoscuți și necunoscuți), am socializat protocolar dar, parcă, n-am reușit să ne împărtășim de prezența celuiilalt. Și chiar dacă am fost prezenți la mese familiale, parcă rutina întâlnirii nu ne-a dat senzația bucuriei prezenței.

Ce mai reprezintă azi o cină? Poate fi una de afaceri în care ne căutăm un posibil partener economic, poate fi una de familie, în care singura interacțiune este legată de conexiunea la internet, sau poate fi una romantică, în care cei doi își caută frumusețea mărturisirii împreună.

Participarea la o cină reprezintă ceva mult mai profund. Este, în primul rând, o formă de comunicare/comuniune prin excelență. A împărți hrana cu cineva este o formă de comuniune care implică o relație. Nimeni nu împarte hrana cu dușmanul. A participa la o cină presupune și o invitație care implică dorința unei întâlniri.

Dincolo de aspectele legate de relație este și o proiecție spre viitor atât a relației înseși, cât și a pregătirii ingredientelor necesare unei reușite convivialități. În acest sens, gătitul devine o „metaforă euharistică” (Rubem A. Alves) pentru că face real ceea ce este ireal, face prezent ceea ce este absent. De aceea și bucătarul devine o „ființă eshatologică”. Cred că s-ar impune, în acest context, lectura unei admirabile cărți a teologului și psihanalistului sud-american, de origine evreiască, Rubem A. Alves: „Cartea cuvintelor bune de mâncat sau Bucătăria ca parabolă teologică”, în care ni se amintește că bucătăria e un loc al transformărilor într-un spațiu definit. Gătitul desființează spațiul. Mirodeniile și gusturile latente înăuntru sunt obligate să iasă afară. Dulcele, acru, amarul, săratul sunt silite să intre în combinații inexistente. Totul este o nouă creație (R.A. Alves).

(continuare în p. 2)

Pr. Dr. Cristian MUNTEAN

Din cuprins:

Lect. Dr. Ciprian Iulian Toroczka

Misiunea Bisericii Ortodoxe și provocările sale interne (I) | pagina 4

Pr. Dr. Ciprian Valentin Bilbă

Spovedanie și inteligență emoțională – motivația | pagina 5

Pr. Vasile Gafton

Despre „apropierea” și „îndepărtarea” noastră de Dumnezeu | pagina 6

SFÂNTUL IERARH NICOLAE – apărător al dreptei credințe și dascăl al iubirii milostive

(urmare din p. 1)

care cuprind legătura omului cu Dumnezeu, deoarece credința și rugăciunea sunt formele iubirii de Dumnezeu; *blândețea și milostenia*, al căror chip a devenit Sfântul Nicolae și care sunt *icoana* vie a iubirii de semenii; precum și *înfrânarea*, asceza, care este *întruparea* adevăratei iubiri de sine. Creștinul se iubește pe sine cu adevărat atunci când se înfrânează de la patimile trupești, când se golește de lăcomie și de egoism, pentru ca inima lui să se umple de har și astfel în viața lui să înflorească și să crească viața cea nouă și sfântă a Împărăției lui Dumnezeu.

lubiți credincioși,

Sfântul prăznuit de noi astăzi cu multă evlavie și bucurie sfântă ne dăruiește o lecție de suflet și prin numele primit de la părinții săi credincioși. *Nicolae* înseamnă „popor biruitor” sau „popor care biruie”. Așadar, înțelegem un lucru minunat ascuns în numele Sfântului Nicolae. Născut în vremea persecuțiilor (anul 260), părinții Sfântului i-au dat numele pruncului lor ca o *rugăciune* tainică, o *nădejde* sfântă, că poporul lui Dumnezeu – care este Biserica alcătuită din creștini – va fi, până la urmă, biruitor asupra necazurilor și persecuțiilor la care era supus în acea vreme. Sfântul Nicolae a avut în *nume* o rugăciune și o nădejde sfântă, care s-a și împlinit, de altfel, pentru că, prin viața sa, a arătat faptul că întotdeauna oamenii credincioși biruie prin rugăciune și nădejde sfântă toate necazurile și încercările ce vin asupra lor.

Astăzi, în această zi de aleasă sărbătoare, suntem chemați să-l cinstim cu evlavie pe Sfântul Nicolae și să ne aducem aminte că și noi, românii ortodocși, am fost de-a lungul istoriei noastre un popor biruitor prin credință, prin rugăciune, prin dragostea și ascultarea față de Dumnezeu. Am fost pe vremea Sfinților Voievozi, a Sfinților Ierarhi, care au sfințit pământul acestei țări cu rugăciunile și mijlocirile lor; am fost pe vremea atâtor martiri, cuvioși, preoți sau simpli credincioși; tineri sau vârstnici, care au

înțeles măreția identității de credință și neam și și-au dat viața pe câmpuri de luptă, pe baricade sau în închisori pentru libertate, pentru apărarea credinței străbune, a valorilor morale ale Ortodoxiei și românismului. Astăzi, când Biserica noastră strămoșească, în care sălășluiește tot sufletul neamului românesc, este denigrată și discreditată în mod susținut și organizat, când se caută demolarea familiei creștine tradiționale, iar în școală, cei interesați se străduiesc să introducă în educația copiilor noștri o materie a imoralității, suntem chemați să fim un popor demn, *biruitor* prin puterea credinței și a rugăciunii, care să poarte cu vrednicie numele de „Nicolae” și să mărturisească cu smerenie și fermitate adevăratele valori ale neamului, adânc înrădăcinate în comoara neprețuită a dreptei credințe.

În vremurile acestea de restriște pe care le trăim, se cuvine ca împreună, preoți și credincioși, cu adâncă smerenie, postire și nădejde sfântă, să ne rugăm ca Preabunul Dumnezeu să ocrotească țara și Biserica noastră, să ne rânduiască ocârmuitori luminați de darul credinței și al fricii Sale, să reverse harul înțelepciunii și binecuvântare peste toți copiii și tinerii noștri, ocrotire cerească peste familiile noastre, mângâiere, mult sprijin și întărire sufletească pentru cei vârstnici.

lubiți credincioși,

Sfântul Ierarh Nicolae este și rămâne, pentru noi toți, un dascăl al apărării și mărturisirii ortodoxiei credinței, al sfințeniei, dar și un mare luminător al vieții creștine prin frumusețea și bucuria milosteniei, mai ales în această perioadă de pregătire pentru Praznicul Nașterii Domnului, când și noi trebuie să învățăm să răspundem cu *daruri* Darului mântuirii pe care Dumnezeu Tatăl ni-L face prin trimiterea în lume, spre Jertfă și Înviere, a Fiului Său Preaiubit – Domnul nostru Iisus Hristos.

În acest sens, în Arhiepiscopia noastră s-a statornicit de mulți ani o frumoasă tradiție a realizării, cu prilejul sărbătorii Sfântului Nicolae, a unei *Colecte generale*, pe întreaga

eparhie, pentru constituirea *Fondului Filantropic Eparhial*. Scopul acestui fond, care vine în continuarea colectei de alimente și îmbrăcăminte realizate la îndrumarea Sfântului Sinod, în prima Duminică a acestui post, este acela de a sprijini lucrarea social-filantropică și misionară a Arhiepiscopiei Sibiului, mai ales în aceste vremuri dificile pe care le trăim și în care mulți dintre semenii noștri sunt lipsiți de cele necesare traiului, solicitându-ne ajutorul.

În acest an, 2016, din fondul realizat anul trecut (55.398 lei), au fost acordate, prin *Departamentul de asistență socială* al Arhiepiscopiei noastre, ajutoare substanțiale familiilor sărace, nevoiașe, unor copii orfani, oamenilor bolnavi care aveau nevoie de sprijin pentru procurarea de medicamente, precum și unor elevi și studenți cu o situație materială precară, care aveau nevoie de sprijin pentru continuarea studiilor.

Avem încredințarea deplină că și în acest an dragostea și dărnicia credincioșilor noștri va fi mare, la fel ca și în anii precedenți, și că vor dăruii cu credință pentru ajutorarea celor aflați în nevoi, bine știind că *milostenia* este dovada și măsura vieții noastre creștine, că rugăciunile personale și nevointele noastre duhovnicești își găsesc împlinirea în faptele iubirii milostive, care „*acoperă mulțime de păcate*” (I Petru 4, 8) și *biruiesc în fața judecării* (Iacov 2, 13), făcându-ne și pe noi după chipul Tatălui Ceresc, Care este atotmilostiv (Luca 6, 36).

Cu nădejdea că îndemnul nostru pastoral va fi o întărire în credință și o chemare la fapta cea bună în folosul semenilor bolnavi și neajutorați, ne rugăm Domnului Iisus Hristos, de la Care vine „*toată darea cea bună și tot darul desăvârșit*” (Iacov 1, 17), să vă binecuvânteze pe toți cu iubirea, mila și bunătatea Sa dumnezeiască, spre a arăta, mai ales în vremea acestei binecuvântate călătorii spre Taina Betleemului, multă rugăciune și grijă pentru cei bolnavi, precum și milostenie față de cei neajutorați.

Tuturor aceluia care poartă numele binecuvântat al Sfântului Ierarh Nicolae le adresăm călduroase urări de sănătate, pace sufletească și alese împliniri duhovnicești.

INVITAȚIE LA CINĂ

(urmare din p. 1)

Teologul sud-american ne dă și cheia: „Fiecare masă/cină este o revelație, visele bucătarului date celor care o mănâncă: euharistică”, pentru că o cină este „sufletul bucătarului transformat în mâncare”.

Pornind din acest punct, ne-am putea reevalua cu toții poziția față de invitația la cină și, implicit, față de gazdă. În definitiv, bucătarul nu gătește pentru el, ci pentru alții. Bucătarul mănâncă bucuria pe care o vede pe fața celorlalți atunci când mănâncă, iar acea bucurie e o declarație tăcută de dragoste și o cuminecare de bucuria mesenilor.

Actul cuminecării/împărtășirii este, de fapt, actul primirii lui Hristos prin gustare sub forma Sfințelor Taine, dar poate exprima, într-un sens mai larg, întreaga viață a Bisericii, care este una de continuă cuminecare cu Dumnezeu, prin cuvânt, prin imagine-icoană, prin căutare, prin toată încărcătura harică, pe care Biserica o poartă către om prin actul de cult. Astfel, Biserica devine bucătăria vieții duhovnicești, acest spațiu de experimentare/transformare a oamenilor cu prezența dumnezeiască.

Cu cât omul se împărtășește mai profund de realitatea Bisericii lui Hristos, cu atât participă mai profund la viața pe care Însuși Hristos dorește să i-o împărtășească. Iar

actul prin excelență al „grefării” duhovnicești este cel liturgic/euharistic.

Într-o lucrare absolut remarcabilă a teologului și filosofului Christos Yannaras: „Abecedar al credinței”, ni se atrage atenția că primii ucenici ai Mântuitorului aveau conștiința chemării la o „întrupare în unitate”, la o ecclisia, explicând că ceea ce-i unește nu e acceptarea unor principii sau valori teoretice, ci acceptarea chemării care le schimbă radical viața: „transformă indivizii, monadele izolate într-un trup unitar, în Ecclisia”.

Astfel, Biserica este întrupare la Cina Euharistiei. Nici instituție religioasă, nici ierarhie administrativă, nici clădiri, nici birouri. Este poporul lui Dumnezeu adunat la „frângerea pâinii și binecuvântarea potirului (Yannaras). Iar unitatea acestui nou popor al lui Dumnezeu este dată de participarea la Cina Domnului, actul de acceptare a Noului Legământ, pecetluit cu sângele jertfei pe cruce a lui Hristos.

Dar, vorba părintelui Ioachim Parr, în fiecare zi trecem pe lângă Dumnezeu, neobservându-L, fiindcă nu îl cunoaștem și, prin urmare, nu-L putem vedea. Parcă ne-am pierdut aptitudinea de a vedea. E greu să înțelegem că lumea din jur există pentru noi, ca să-L dobândim pe Dumnezeu, să le slujim semenilor și să ne iubim unii pe

alții. De aceea refuzăm cu atâta nonșalanță invitația la Cină.

Trupul și Sângele lui Hristos sunt lumea, creația, dar nu în stare de răzvrătire pentru existență autonomă. Sunt existența creată ca ofrandă adusă lui Dumnezeu, ca afirmare a mulțumirii adresate iubirii făcătoare de viață a Tatălui. Acestei realități îi suntem părtași prin împărtășire.

Frumos, spunea Yannaras, că împărtășirea este retrăirea și reinnoirea relației creatului cu necreatul care se realizează „în Trupul și Sângele lui Hristos”. Pâinea și vinul nu sunt obiecte neutre care slujesc spre hrănirea și supraviețuirea individualității muritoare, ci sunt creația care se comunică și se împărtășește ca relație dătătoare de viață cu Tatăl, sunt creatul în unitate de viață cu necreatul, sunt Trupul și Sângele lui Hristos, așa cum ne-a încredințat El Însuși.

Doar actul împărtășirii transformă existența noastră autonomă în viața cea adevărată, în care acceptăm să existăm numai iubind și fiind iubiți.

Dar, pentru aceasta, avem nevoie (preoți și credincioși) de o reșezare în duhul Bisericii, conștienți de chemarea la întruparea în unitate sau, mai precis, de importanța unui răspuns afirmativ la invitația la cină, pentru că „fericit este cel ce va prânzi în Împărăția lui Dumnezeu”.

LITURGHIE • PASTORAȚIE • MĂRTURISIRE

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Marti, 1 noiembrie. Înaltpreasfinția Sa a participat, în Aula Mitropolit „Ioan Mețianu”, la deschiderea lucrărilor conferinței internaționale „Right to Food and Sustainable Agriculture” (Dreptul la alimentație și o agricultură sustenabilă). Conferința este organizată de Consiliul Mondial al Bisericilor (WCC), prin Ecumenical Advocacy Alliance (EAA), în colaborare cu Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie din Sibiu.

Miercuri, 2 noiembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Joi, 3 noiembrie. A participat, la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime” din Baia Mare, la slujba de înmormântare a ÎPS Părinte Iustinian, Arhiepiscopul Maramureșului și Sătmăruului. Seara, a participat la Biblioteca Astra, la Târgul Național de Carte și Revistă Religioasă de la Sibiu, la prezentarea publicațiilor Editurii Andreiana a Arhiepiscopiei Sibiului. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Vineri, 4 noiembrie. A participat la ședința anuală de lucru a Adunării Generale a Academiei Române.

Duminică, 6 noiembrie. Înaltpreasfinția Sa a oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Duminica Tuturor Sfinților” și „Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei” din localitatea Buzăiel, Protopopiatul Săcele. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. La finalul Sfintei Liturghii, Î.P.S. Sa l-a hirotesit întru *iconom* pe preotul Călin Vicu și pe preotul paroh Vasile Gasparovici.

Luni, 7 noiembrie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Marti, 8 noiembrie, Sărbătoarea Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” din Brașov. În cadrul Sfintei Liturghii, l-a hirotonit pe diaconul Marius Andrei Briscan întru preot pentru Parohia Vecerd, Protopopiatul Agnita, iar pe teologul Alexandru Colțea întru diacon. La sfârșitul slujbei, Înaltpreasfinția Sa a acordat distincția „Crucea șaguniană pentru laici” domnului colonel Cristian-Elly Paliștan, comandantul Inspectoratului de Jandarmi Brașov. În aceeași zi, a oficiat slujba de sfințire a unei troițe din incinta Inspectoratului Județean de Jandarmi Brașov, adresând celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Miercuri, 9 noiembrie. A vizitat Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus și a prezidat o sinaxă cu viețuitorii așezământului monahal.

Joi, 10 noiembrie. A prezidat, la reședința mitropolitană din Sibiu, ședința Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului. A participat, în Aula Magna a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, la festivitatea de decernare a titlului de Doctor Honoris Causa domnului Emil Hurezeanu, ambasadorul României în Germania. În aceeași zi a prezidat comisia de examinare a candidaților pentru ocuparea a două parohii urbane vacante.

Vineri, 11 noiembrie. Înaltpreasfinția Sa a slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Biserica „Sfântul Vasile cel Mare” și „Sfântul Mucenic Mina” din Brașov. La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfinția Sa a făcut oficiile de instalare în Parohia Brașov-Tractorul V a noului preot paroh, părintele Nicolae Lie.

Sâmbătă, 12 noiembrie. A oficiat, la Catedrala Mitropolitană din Sibiu, slujba de parastas cu prilejul împlinirii unui an de la trecerea la cele veșnice a arhid. prof. dr. Constantin Voicu.

Duminică, 13 noiembrie. A săvârșit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Biserica „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” din orașul Zărnești, Protopopiatul Bran-Zărnești. Înaltpreasfinția Sa a binecuvântat cu apă sfințită exteriorul bisericii, refăcut recent împreună cu acoperișul, iar mai apoi a binecuvântat lucrările efectuate la interior. În cadrul Sfintei Liturghii, l-a hirotonit diacon pe teologul Ionuț Adrian Pătea, iar diaconul Alexandru Daniel Colțea a fost hirotonit preot pentru parohia Cheia, Protopopiatul Bran-Zărnești. La final, preotul paroh Marcel Mărginean a fost hirotesit *iconom*, iar principalii ctitori și binefăcători au primit acte de cinstire.

Luni, 14 noiembrie. A participat, în calitate de coordonator științific, la susținerea tezei de doctorat intitulată

„Elemente materiale utilizate în Taina Euharistiei. Simbolism, semnificație istorico-liturgică, studiu comparativ cu Bisericile Vechi-Orientale”, elaborată de către ieromonahul Ioachim Tomoiagă de la Mănăstirea „Sfânta Ana”-Rohia.

Marti, 15 noiembrie. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie din Sibiu. A avut program de audiențe și lucrări de birou.

Miercuri, 16 noiembrie. A vizitat șantierul de lucrări de la Centrul social-cultural „Sfântul Ierarh Andrei Șaguna” din Copșa Mică, jud. Sibiu.

Joi, 17 noiembrie. A avut program de lucru la cabinet. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Vineri, 18 noiembrie. A participat, la Alba Iulia, la manifestările prilejuate de aniversarea a 25 de ani de la înființarea Universității „1 Decembrie 1918”. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Sâmbătă, 19 noiembrie. A oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate în ultimii ani la exteriorul și interiorul Bisericii „Sfânta Parascheva” din localitatea Hurez, protopopiatul Făgăraș I. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. La sfârșit l-a hirotesit *iconom* pe preotul paroh Marius Cristian Neagu.

Duminică, 20 noiembrie. Înaltpreasfinția Sa a slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Biserica „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul” din municipiul Sibiu. În cadrul Sfintei Liturghii, l-a hirotonit pe diaconul Florin Pavel întru preot pentru Capela „Sf. Filoftea” din Sibiu. La sfârșitul slujbei, ÎPS Sa a oficiat slujba de sfințire a Centrului parohial „Sf. Nicolae” din apropierea bisericii, unde urmează să funcționeze un așezământ social-filantropic, un cabinet medical, oficiul parohial, biblioteca parohială și un after-school pentru copiii celor două parohii arondate la biserică.

Luni, 21 noiembrie, Praznicul Intrării în Biserică a Maicii Domnului. A oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din localitatea Feldioara, Protopopiatul Săcele. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură. Cu ocazia acestei vizite pastorale, Înaltpreasfinția Sa a acordat Bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Feldioara al doilea hram, al „Intrării în Biserică a Maicii Domnului”. L-a hirotesit întru *iconom stavrofor* pe preotul paroh Mircea Rusei. De asemenea, a oferit distincția „Ordinul Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei” familiei Cornel și Violeta Cășlaru, precum și acte de cinstire mai multor binefăcători. În aceeași zi, la Biserica „Sfântul Nicolae” din Parohia Sibiu-Turnișor I, Înaltpreasfinția Sa l-a instalat pe noul preot paroh, Radu Gărbacea. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Marti, 22 noiembrie. Înaltpreasfinția Sa a participat la lucrările simpozionului „Misiunea Bisericii în contemporaneitate. Reflecții asupra Sinodului Panortodox din Creta”, desfășurat la Facultatea de Teologie din Sibiu, în cadrul manifestărilor „Zilele Șaguniene 2016”. A predat cursuri de Teologie Liturgică.

Miercuri, 23 noiembrie. A participat la Sf. Liturghie, oficiată la Capela mitropolitană. A participat la vernisajul expoziției „Andrei Șaguna în icoane și chipuri” prezentate în Salonul de artă contemporană al Muzeului Național Brukenthal din Sibiu. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Joi, 24 noiembrie. Înaltpreasfinția Sa a fost prezent în Sala Senatului Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, unde, în prezența președintelui Senatului universitar, prof. univ. dr. Horațiu Rusu, a rectorului Universității, prof. univ. dr. Ioan Bondrea, și a membrilor înaltului for de conducere a instituției de învățământ superior, a primit titlul de profesor emerit al Universității „Lucian Blaga”.

Vineri, 25 noiembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului. A participat la Sala „Thalia” din Sibiu, la evenimentul organizat de către Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” din Sibiu și dedicat aniversării a 230 de ani de învățământ pedagogic la Sibiu. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare. În aceeași zi, în cadrul „Zilelor Șaguniene – Sibiu 2016”, Înaltpreasfinția Sa a participat la vernisajul unei inedite expoziții găzduite de Muzeul Național Brukenthal cu documente și obiecte din istoria de peste 8 veacuri a cetății



transilvane a Sibiului. Expoziția a fost realizată în parteneriat cu Arhiepiscopia Sibiului, cu Biblioteca Județeană „Astra” și cu Direcția Județeană a Arhivelor Statului. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare. Seara, a participat, în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” a Facultății de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” din Sibiu, la conferința intitulată „Comunicarea Bisericii în era digitală” susținută de către diplomatul, scriitorul și teologul Teodor Baconschi.

Duminică, 27 noiembrie. A oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Sfânta Treime” din localitatea Ludișor, protopopiatul Făgăraș II. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. Preotul paroh Marius Dobrin a fost hirotesit *iconom*, iar principalii ctitori și binefăcători au primit acte de cinstire. La final, Înaltpreasfinția Sa a oficiat slujba de sfințire a Centrului parohial „Arsenie Boca” amenajat în vechea școală confesională din apropierea bisericii renovate recent.

Luni, 28 noiembrie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Marti, 29 noiembrie. În ajunul prăznuirii Sf. Apostol Andrei, Ocrotitorul României, și a Sf. Ierarh Andrei, Mitropolitul Transilvaniei, Înaltpreasfinția Sa a participat la slujba Privegherii de la Catedrala Mitropolitană. A adresat mulțimii credincioșilor și pelerinilor prezenți un cuvânt de învățătură și binecuvântare. A participat apoi, la procesiunea cu moaștele Sf. Ierarh Andrei organizată prin centrul municipiului Sibiu.

Miercuri, 30 noiembrie, Sărbătoarea Sf. Apostol Andrei, Ocrotitorul României, și a Sf. Ierarh Andrei, Mitropolitul Transilvaniei. Înaltpreasfinția Sa a slujit Sfânta Liturghie împreună cu Înaltpreasfințitul Domețian, Mitropolitul Vidinului (Patriarhia Bulgariei), Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Mitropolitul Olteniei, cu Preasfințitul Gurie, Episcopul Covasnei și Harghitei, Preasfințitul Policarp, Episcop-vicar de Vidin, cu Preasfințitul Ilarion Făgărașanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, și cu un mare sobor de preoți și diaconi. A adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură. La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfinția Sa a acordat distincția „Crucea șaguniană” pr. prof. univ. dr. Mihai Himcinschi, decanul Facultății de Teologie din Alba Iulia, domnului acad. Emil Burzo, președintele filialei clujene a Academiei Române, domnului prof. univ. dr. Valer Daniel Breaz, rectorul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, domnului prof. univ. dr. Sabin Luca, directorul Muzeului Național Brukenthal din Sibiu, domnului dr. Vasile Spinean, managerul Spitalului Județean Sibiu, doamnei prof. Rodica Țălnariu, directorul Colegiului Național Pedagogic „Andrei Șaguna” din Sibiu, și domnului prof. Dorel Agache, directorul Colegiului Național „Andrei Șaguna” din Brașov. De asemenea, Înaltpreasfinția Sa a oferit distincția „Ordinul Sfântului Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei” pr. Costin Butnar, coordonatorul pe județul Brașov al Departamentului pentru Tineret al Arhiepiscopiei Sibiului, doamnei prof. Carmen Jinariu, coordonatoarea Organizației Tinerilor din Sibiu, precum și studentei Teodora Șpan, președinta acestei organizații. În același cadru festiv, Președintele filialei clujene a Academiei Române, acad. Emil Burzo, i-a oferit Înaltpreasfinției Sale Medalia „Meritul academic”.

Pr. Dr. Cristian VAIDA

Misiunea Bisericii Ortodoxe și provocările sale interne (I)

Într-un ciclu anterior am analizat câteva dintre provocările externe la care Biserica Ortodoxă ar trebui să răspundă pentru eficientizarea misiunii sale în lume. Aceste provocări sunt dublate însă și de anumite probleme de ordin „intern”, pe care le prezentăm rezumativ în cele ce urmează.

1. Conservatorismul și imobilismul tradiționalismului. Biserica Ortodoxă se prezintă pe sine – și este, în general percepută așa și din exterior – ca o „Biserică a Tradiției”. Dar înseamnă acest lucru tradiționalism, imobilism, conservatorism (G. Crow 2010:13), în ultimă instanță, „literă moartă”? Răspunsul este negativ, iar demonstrarea acestui fapt reclamă răspunsuri la alte întrebări: Ce e Tradiția? Care este relația ei cu Sfânta Scriptură? De unde survine legătura indisolubilă între Biserică, Evanghelie, Tradiție și misiune?

Unitatea e dată de prezența Aceluiași Duh al lui Dumnezeu în Biserică, Trupul lui Hristos, dar și în Scriptură și în Tradiție. Primul pas în realizarea misiunii l-a reprezentat predicarea Evangheliei, care nu este altceva decât lucrarea de vestire a Persoanei și a operei de mântuire a lui Iisus Hristos, Fiul cel veșnic al lui Dumnezeu întrupat „la plinirea vremii”. Astfel, în Noul Testament prin *Evanghelie* se înțelege „vestea cea bună” sau revelația lui Dumnezeu în persoana și lucrarea mântuitoare a lui Iisus Hristos, mesajul sau conținutul acestei descoperiri cuprins în predica și învățătura lui Iisus (vezi Mc. 13, 10, 14, 9 sau Rom. 2, 16), precum și propovăduirea acestui mesaj (Fil. 4, 3). *Evanghelia* lui Hristos este „putere a lui Dumnezeu spre mântuirea a tot celui care crede, iudeului mai întâi și elinului” (Rom. 1, 16; cf. Efes. 1, 13, I Cor. 15, 1-2). Dar *Evanghelia* posedă o dimensiune universală, întrucât reprezintă „vestea fericită a păcii și iubirii aduse de Dumnezeu pe pământ, destinată tuturor, umanității întregi, de pretutindeni și din toate timpurile” (I. Bria 1994:160).

Încă de la începutul Bisericii, prin *Evanghelie* s-a înțeles întreaga tradiție orală a predicii lui Iisus Hristos. Consemnată apoi în scris, aceasta a devenit normativă pentru învățătura Bisericii. Astfel, toți „evangheliștii” s-au folosit de forma originală a *Evangheliei* – adică tradiția orală –, căreia Biserica i-a dat o formă definitivă înainte de sfârșitul secolului I.

La fel cum Mântuitorul Iisus Hristos însuși se prezenta în *Evangheliile* ca fiind „învățător” – *rabbi* (Mt. 19, 16, 23, 8, Lc. 9, 49, In. 1, 49), având ca principală misiune predicarea *Evangheliei* (Mc. 1, 38), tot așa și cei aleși de El, Apostolii, au de îndeplinit această misiune. „Învățătorul vostru este unul: Hristos” (Mt. 23, 10), iar cei doisprezece aleși de El sunt investiți cu puterea iertării păcatelor (Mt. 18, 18) și cu misiunea de a propovădui (Mc. 3, 14-19), pentru a fi „martorii” Săi „până la marginea pământului” (F. Ap. 1, 8).

Și în ceea ce privește conținutul predicii există identitate între mesajul lui Iisus Hristos și cel al ucenicilor Săi. Pe de o parte, Iisus vorbește în sinagogi, angajează discuții în contradictoriu cu cărturarii Legii, folosește metoda rabinică de exegeză a Scripturii, dar, pe de altă parte, El nu pregetă să predice în mod public, pe străzi, în case particulare, în aer liber, pe câmp, pe vârful colinelor, pe țărmul lacurilor sau lângă Marea Galileii. Principala deosebire față de învățătura omenească a fariseilor provine însă mai ales din aceea că învățătura Sa vine din plinătatea lui Dumnezeu, pe care o vestește ca „trimis de Dumnezeu” (In. 3, 34). Aceeași calitate de trimiși o au și Apostolii și ucenicii acestora, care vestesc „vestea cea bună”, *Evanghelia Împărăției* lui Dumnezeu (Mt. 4, 23) tuturor oamenilor. De reținut că ei posedă tot un cuvânt „cu putere multă” ca și cuvintele rostite de Cuvântul veșnic, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Acesta le și spusese: „Cuvintele pe care vi le-am spus sunt duh și sunt viață” (In. 6, 63). Cuvântul lui Iisus Hristos este plin de adevăr și de iubire divină (Mc. 1, 22), iar aceeași putere o au și cuvintele propovăduitoare ale ucenicilor Săi. Mesajul lor are puterea dumnezeiască de transformare a sufletelor, pentru că în ele oamenii își găsesc răspuns la problemele vieții lor spirituale (*Ibid.* p. 161).

După modelul predicii Mântuitorului și a Apostolilor, în continuare predicarea *Evangheliei* trebuie să urmărească nașterea și transmiterea dreptei credințe, deoarece regula credinței devine regula vieții. Viața creștină autentică este posibilă numai printr-un act de auto-identificare a fiecărei generații de credincioși cu practica de totdeauna a Bisericii, prin retrăirea în „comuniunea sfinților”, în unitate de gân-

dire și viață cu predecesorii. De aici rezultă transmiterea Tradiției ca exigență a misiunii.

„Geniul Ortodoxiei constă în concepția ei dinamică despre Tradiție”, afirma Pr. Ion Bria. Tot el atrăgea atenția asupra sensului dublu pe care îl are aceasta: 1) *întreaga* operă a lui Iisus Hristos în timp, adică mesajul Apostolilor trimis Bisericii (I Cor. 11, 23) – „credința, care a fost dată sfinților odată pentru totdeauna” (Iuda 3); 2) modul de transmitere a Revelației dumnezeiești în istoria Bisericii, nu ca simplă trecere de la o generație la alta, ci ca o „succesiune în care Biserica, în același timp, continuă și înnoiește credința de la început (In. 16, 13)”. „În acest sens, Tradiția nu este o altă sursă a Revelației, alături de Sfânta Scriptură, ci principiul, criteriul și mediul ei permanent. Biblia și Tradiția formează un țesut, sau două șuvițe ale unei frânghii de rezistență, nu două verigi succesive ale unui lanț” (*Ibid.* p. 401).

„Predicați Crezul!” – spunea cu tărie părintele Florovsky, după care își leagă propria mărturisire de unitatea indisolubilă dintre cuvântul *Evangheliei* și cel al Tradiției – care exprimă în fapt aceeași realitate mântuitoare a lui Hristos: „Ce ar trebui să predic eu contemporanilor noștri într-un veac ca acesta? Nu este loc de îndoială: Îl voi predica pe Iisus Hristos Cel Răstignit și Înviat. Voi predica și voi împărtăși tuturor celor care mi-au fost încredințați mesajul mântuirii, așa cum mi-a fost înmănat mie de tradiția neîntreruptă a Bisericii universale. Nu voi ezita. Cu alte cuvinte, voi predica «învățăturile Crezului»” (G. Florovsky 2006:34). Așadar, „simbolurile de credință erau gândite în mod deliberat a fi scripturale”, deși, pe de altă parte, tocmai din acest fapt poate să survină dificultatea receptării de către omul modern. Dar tocmai în acest punct relevanța Tradiției vii devine și mai puternică, ea fiind singura cale prin care *Evanghelia* poate rămâne vie: „Păzesc și îmbrățășez dogmele credinței întru cunoștință și din toată inima, deoarece am înțeles prin credință adevărea și relevanța lor perenă la toate epocile și împrejurările, inclusiv la o vreme ca aceasta de față. Și cred că tocmai aceste dogme ale credinței pot impulsiona o generație disperată ca a noastră, spre a ne recâștiga curajul și viziunea creștină” (*Ibid.* p. 40-41).

Tradiția arată că Biserica are o „biruință asupra timpului” – ceea ce înseamnă că ea nu poate fi acceptată decât în cadrul Bisericii. Tradiția este „mărturia Duhului”, „memoria launtrică, mistică a Bisericii”, datorită faptului că prin ea se stabilește o legătură vie cu ziua Cincizecimii. În mod paradoxal, Tradiția nu este însă „numai vocea trecutului, ci și cea a eternității”; fidelitatea față de Tradiție înseamnă „nu numai acord cu trecutul, ci, într-un anumit sens, *libertate în raport cu trecutul*, ca față de un criteriu formal exterior” (C. Toroczkai 2008:263). În Sfânta Tradiție se împletesc așadar trecutul, prezentul și viitorul.

Revelația este păstrată numai în Biserică – orice cunoaștere autentică este posibilă doar în „mediul Tradiției”, care este Biserica (G. Florovsky 2005:172). Dacă în Biserică credința este vie, atunci și Tradiția – „conștiința unui organism viu” – trebuie să fie neîntreruptă și inepuizabilă. Acționând ca un germen, „Tradiția este mărturisirea Duhului care revelează și reînnoiește continuu acest mesaj (al mântuirii, n.n.) pe care l-a depozitat în Biserică” (*Ibid.* p. 58-59). „Atât Scriptura cât și Tradiția au fost date numai înăuntrul Bisericii”; „experiența Bisericii nu a fost epuizată nici în Scriptură, nici în Tradiție; se oglindește în ele numai” (*Ibid.* p. 59). La rândul ei, „Scriptura a fost *dată* în Tradiție”, și în sensul că ea se cere neîncetat explicată, se descoperă în teologie, interconționându-se reciproc cu experiența vie a Bisericii.

Biserica, Trupul viu al lui Hristos, „are din punct de vedere mistic întâietate și este mai deplină decât Scriptura... Hristos S-a arătat și încă ne apare înainte nu numai în Scriptură; El ni Se descoperă în chip neschimbat și neîntrerupt în Biserică... În vremea creștinilor primari, evangheliile nu erau încă scrise și nu puteau fi singura sursă de cunoaștere. Biserica acționa *conform Duhului Evangheliei* și, ceea ce este mai mult, *Evanghelia* s-a născut în Biserică, în Sfânta Euharistie. În Hristosul Euharistiei au învățat creștinii să-L cunoască pe Hristosul *Evangheliilor*, și astfel Chipul Său a devenit viu în inima lor” (*Ibid.* p. 60-61).

Lect. Dr. Ciprian Iulian TOROCZKAI



ECUMENICA

Episcopul anglican de Leeds, Nick Baines, s-a pronunțat împotriva secularismului intolerant într-un interviu acordat la începutul lui decembrie a.c. ziarului britanic Daily Mirror. Acest tip de secularism a devenit atât de agresiv în Marea Britanie încât unii creștini se simt atât de „vizați” încât le este frică să mai vorbească în public despre credința lor, afirmă episcopul. Comentariul lui Baines vine după ce prim-ministrul britanic Theresa May a spus că este important ca oamenii să poată vorbi în mod liber despre credința lor, urmând plângerile unor creștini că nu pot vorbi despre sărbătoarea Crăciunului în mod liber. La sfârșitul lunii noiembrie, Theresa May a afirmat în Camera Comunelor (camera inferioară a Parlamentului britanic): „Avem o tradiție foarte puternică de toleranță religioasă și de libertate de expresie în această țară, iar moștenirea noastră creștină este ceva de care putem fi mândri. Sunt sigură că noi toți am dori să fim siguri că oamenii se simt liberi la locurile lor de muncă să vorbească despre credința lor și, de asemenea, că se simt liberi să vorbească despre Crăciun”. Revenind la interviul episcopului Baines, acesta a continuat spunând: „În mod clar sunt unii creștini care sunt preocupați de întrebarea dacă sunt liberi să vorbească despre credința lor, într-un mod potrivit și plin de respect, la locul lor de muncă. Liberalismul poate deveni foarte intolerant față de orice nu intră în parametrii săi. Cred că dacă cineva pretinde a fi deschis la minte și liberal, de ce consideră atât de periculoasă expresia religioasă?”

În Marea Britanie, promotor al unui ateism agresiv este Richard Dawkins, profesor la Oxford și autor a numeroase lucrări care susțin ateismul. Acestea au fost traduse în diferite limbi, inclusiv limba română. Arhiepiscopul de Canterbury, Rowan Williams, s-a întâlnit cu ateul Richard Dawkins într-o dezbatere care a avut loc la teatrul Sheldonian din Oxford, la 23 februarie 2012. Richard Dawkins a participat la numeroase emisiuni TV în Germania, Elveția etc. în care a polemizat cu profesori de teologie, clerici, ierarhi pe tema existenței lui Dumnezeu și a rolului religiei în viața umană. Ateismul său este extrem, întrucât nu numai că susține cu ardoare teoria lui Darwin (de aceea s-a ales cu numele de „rottweiler-ul lui Darwin”), dar numește religia un „virus”, iar educația religioasă (mai ales cea catolică) ca fiind periculoasă pentru sănătatea mintală a copiilor. Multe dintre ideile ateilor activi în România sunt preluate de la acesta.

Biserica Norvegiană este oficial separată de statul norvegian începând cu 31 decembrie a.c., după ce vreme de 500 de ani a fost Biserică de stat. Separarea oficială survine după un lung proces de dialog între Biserică și Stat purtat în cadrul unei comisii mixte. Separarea este considerată drept cea mai mare schimbare în relația Bisericii cu Statul în Regatul Norvegiei de la Reformă încoace. De acum înainte, cei 1250 de pastori și episcopi ai Bisericii Norvegiene nu vor mai fi considerați oficiali guvernamentali numiți de regele Harald V al Norvegiei. Printr-o decizie a Parlamentului Norvegiei, s-a șters din Constituția Norvegiei fraza: „Religia evanghelică-lutherană va rămâne religia publică a statului” și a fost înlocuită cu fraza „Biserica Norvegiei, o Biserică Evanghelică-Lutherană, va rămâne biserica națională a Norvegiei și va fi susținută ca atare de către stat.” Prin urmare, în principiu biserica va fi pe mai departe susținută de către stat, ceea ce-i face pe unii observatori să afirme că în termeni practici nu există o schimbare semnificativă a situației, ci mai degrabă doar una simbolică. De aceea seculariștii și ateii se declară nemulțumiți de decizia Parlamentului: „Nu va exista o distincție reală (între biserică și stat n.n.). Atâta vreme cât Constituția Norvegiei spune că Biserica Norvegiei este Biserica Națională a Norvegiei și că ar trebui să fie susținută de către Stat, o să avem o Biserică de stat”, a afirmat Kristin Mile, secretar general al Asociației Umaniste Norvegiene. Mike afirmă că noul concept de „Biserică Națională” deranjează și mai mult căci conectează constituțional poporul norvegian cu o anume confesiune. „Într-un anumit fel este mai rău decât conectarea unei anumite religii cu statul” a încheiat Mike.

Separarea dintre Biserică și Stat în Norvegia este după unii o expresie a realității religioase din această țară: în vreme ce 73% din populație este botezată, și 80% se consideră creștină, doar 5% merg la biserică. Procentajul membrilor Bisericii Norvegiene a scăzut în ultimii ani, iar comunitățile musulmane cunosc printre cele mai rapide creșteri din Europa.

Rubrică realizată de
Pr. Conf. Dr. Habil Daniel BUDA, Sibiu/Geneva

SPOVEDANIA ALTFEL

Spovedanie și inteligență emoțională – motivația

Motivația pentru a realiza un lucru reprezintă resursa de energie și putere pe care ești dispus să o investești pentru lucrul respectiv. Dacă avem în vedere trinomialul rațiune-poftă-iuțime, cred că acțiunea poftei sau a dorinței este prioritară de vreme ce ea este cea care determină angajarea trup și suflet într-o direcție sau alta. În cazul în care dorești cu ardoare lăuntrică ceva, rațiunea te ajută să identifici cea mai eficientă cale de a ajunge la obiectivul propus și, consecutiv, mușchiul voinței se încordează declanșând o adevărată aliniere de forțe hormonale în scopul implementării.

Motivațiile noastre sunt în strânsă legătură cu valorile noastre, cu ceea ce este important pentru noi. Ce îmi doresc eu de la viață? Răspunsul la această întrebare poate conține un concept-umbrelă: ACCEPTAREA. Doresc invariabil să fiu acceptat, respectat, valorizat pentru ceea ce sunt. Ar putea obiecta cineva zicând că sfinții, a căror mentalitate duhovnicească favorizează smerenia, nu jinduiesc după respectul celorlalți. Dimpotrivă. Și, totuși, ei doresc mai presus decât viața sau moartea să fie acceptați de Dumnezeu. Diferența între sfânt și păcătos e doar calitativă. Și, în cele din urmă, sfinții sfârșesc prin a fi primiți și acceptați de întreaga pleromă a Bisericii luptătoare.

Motivația preotului la scaunul Tainei Spovedaniei, grosso modo vorbind, se subsumează și ea dorinței de a fi acceptat. Dar de către cine, de ce și cu ce scop?

Doctore vindecă-te pe tine însuși

Un terapeut foarte bine școlit i-a spus într-o zi soției: Dragă, cred că e mai mult decât suficient nivelul de pregătire la care am ajuns. O să-mi deschid acum un cabinet și îți garantez că într-un an de zile va fi plin de clienți. Bine, dragul meu, i-a răspuns soția. Zis și făcut. În șase luni de zile target-ul a fost atins cu succes. Numai că abia că au trecut vreo doi ani de zile și cabinetul a rămas gol. Draga mea, îi zise el soției, cred că am nevoie de mai multă pregătire. Așa este dragul meu, i-a răspuns soția, ai nevoie de mai multă pregătire. Și terapeutul și-a continuat pregătirea cu mari terapeuți ai lumii. După doi ani de zile, plin de zel, și-a redeschis cabinetul. Istoria însă s-a repetat. Nu știu cum se face, zise el, dar m-am pregătit cu Rogers și cu Winnicott și tot n-am reușit. Cred că trebuie... Să-ți continui studiile..., termină soția propoziția. Da, draga mea, și pentru asta voi merge în India la cei mai renumiți șamani. După un an se întoarse și repuse pe picioare cabinetul dar, de asemenea, fără succes de durată. Când el a început din nou să peroreze despre studii, soția i-a tăiat-o scurt: Dragul meu, te-ai gândit vreun moment că poate problema nu este a clienților, ci a ta însuși? Poate că ar fi

mai potrivit, continuă soția, să-i întrebi pe ei dacă este ceva anume care i-a deranjat la personalitatea ta. Cum, sări el cu gura, ce pot ei să-mi spună mie!?! Eu nu am nicio vină! Nu eu sunt bolnav, ci ei!... Și bineînțeles că și-a continuat studiile...

„Să îmbunătățim, poate; dar să vindecăm, niciodată!”

La scaunul Spovedaniei lucrurile pot devia ușor și pe nesimțite, deoarece este oferită poate cea mai mare ocazie a intimității interpersonale, credincios-preot. Am discutat în altă parte despre posibilitatea ca atât preotul, cât și credinciosul, să facă anumite transferuri unul asupra celuilalt. Problema nu este dacă aceste transferuri au loc, ele fiind prezente universal valabile, ci modul în care preotul „rezolvă” aceste situații, ori se lasă purtat de ele. Cea de-a doua situație se întâmplă atunci când preotul fie nu este conștient de ceea ce se întâmplă cu adevărat, fie știe despre ce este vorba, dar nu vrea să accepte și neagă. Folosind o metaforă, am spune că a ignora sau a nega existența unor astfel de fenomene relaționale, echivalează cu situația în care medicul intră în blocul operator fără a dispune de un bisturiu bine ascuțit.

Am consemnat într-un articol anterior că aceste transferuri dinspre preot înspre penitent au la bază relațiile pe care preotul respectiv le-a avut de-a lungul vieții cu diferite persoane semnificative din viața sa: mama, tata, bunicii... Diferite aspecte ale acestor relații semnificative sunt apoi proiectate asupra credincioșilor și stau în spatele „de ce-urilor” sau motivațiilor profunde și neconștientizate care interferează cu procesul duhovnicesc.

Pentru a putea preîntâmpina aceste transferuri care pot brui relația duhovnicească, în primul rând trebuie ca duhovnicul să știe că ele sunt inevitabile, ținând de inerența slăbiciunii umane post-pecatoriale. El se va supune în permanență autoobservației și autoanalizei. Totul depinde de a ști să răspundă la mai multe de ce-uri.

De ce un credincios îmi este simpatic, iar altul îmi este antipatic? De ce unele spovedanii durează mai mult decât altele? De ce afișez uneori o prea mare îngăduință, în timp ce alteori sunt extrem de corect? De ce după unele spovedanii mă simt încărcat și obsesat? De ce îmi fuge uneori gândul de la procesul duhovnicesc? De ce uit că trebuie să spovedesc pe cineva? De ce uneori încurajez dialogul, iar alteori monologul? De ce uneori mă simt nervos, în timp ce alteori mi-e indiferent?



Desigur că la toate aceste întrebări și la altele care se mai pot pune încă, se poate răspunde și altfel... adică prin tot felul de justificări care nu sunt altceva decât tot atâtea „cârpe lepădate” ale îndreptării personale. E vorba aici despre lipsa autocunoașterii, de o stimă de sine scăzută și care profită de orice ocazie de a învăța ceva despre sine. Stima scăzută de sine caută permanent răspunsuri și situații compensatorii forțate care sunt, de fapt, trucuri de menținere a echilibrului personalității. În cele din urmă, cea care rănește personalitatea este mândria. Fie chiar și mândria încrederii unilaterale și deformate în lucrarea harului divin prin Taina Spovedaniei. Un soi de fugă, de deresponsabilizare. Un fel de monofizism sacramental.

Soluția? Panaceu? Nu există: „Că nu este om care să fie viu și să nu greșească; numai Tu singur ești fără de păcat, dreptatea Ta este dreptate în veac și cuvântul Tău este adevărul”.

Și, totuși, Spovedania vindecătoare mai deasă a doctorului... Sau poate chiar existența unor cabinete de psihoterapie ortodoxă în care preotul duhovnic – sau dacă pare prea mult, măcar studentul la teologie – să aibă ocazia și posibilitatea să-și identifice punctele nodale ale traseului existențial ca om pur și simplu supus greșelii, „purtând trup și viețuind în lume”.

Bibliografie:

1. GOLEMAN, Daniel, (2008). *Inteligența emoțională*, București: Editura Curtea Veche.
2. MICUL MOLITFELNIC, (2001). Cluj-Napoca: Editura Renașterea.
3. ROBERTIELLO, Richard, C. & SCHOENEWOLF, Gerald, (2010). *101 greșeli în psihoterapie*, București: Editura Trei.

Pr. Dr. Ciprian Valentin BÎLBĂ

Preot Iconom Ioan Virgil Barbu († 2016)

A trecut la cele veșnice, în ziua de 4 decembrie 2016, preotul Barbu Ioan Virgil.

S-a născut în comuna Pianu de Sus, județul Alba, în 3 noiembrie 1937 (79 ani), din părinți Ioan și Raveca Barbu. Din căsătoria celor doi a rezultat doi copii Ioan Virgil, preot – doctor de suflet și Pușa, medic – doctor de trup.

A terminat școala primară în satul natal, apoi Seminarul teologic de la Cluj Napoca, promoția 1957, apoi licențiat al Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu în 1961.

Se căsătorește în anul 1966, 13 noiembrie, cu Monica Doina, fiica preotului Ispas Visalon din Purcăreți, jud. Alba. Îi binecuvântează Dumnezeu căsătoria cu doi copii Lucia Mona și Virgil Ioan.

În anul 1966, luna noiembrie, ziua 20, este hirotonit întru diacon în Catedrala din Arad de către Preafericitul

Patriarh Teoctist pe atunci Episcop al Aradului, iar întru preot în ziua de 21 noiembrie 1966, în Catedrala din Arad, pentru parohia Spini, cu filia Râpaș, protopopiatul Orăștie.

Prima Sfântă Liturghie este săvârșită în ziua de Sfântul Nicolae, acum 50 ani – 6 decembrie 1966.

Acolo, în ambele parohii, pictează bisericile, iar la sfințire Preafericitul Patriarh Teoctist, pe atunci Episcop al Aradului, îi încuviințează brâul roșu.

După 5 ani se transferă la parohia Simeria Veche, cu filia Totia, unde construiește casa parohială și adună materiale pentru o construcție de biserică nouă în filia Totia.

În anul 1974, 1 iulie, este transferat la parohia Pianu de Sus II, Protopopiatul Alba Iulia, comuna natală, unde pictează biserica.

Mai apoi se transferă în anul 1986, 1 octombrie la parohia Ghijasa de Sus, Protopopiatul Agnita, unde a strâns materiale pentru pictarea bisericii.

În anul 1988, se mută la parohia Săcel protopopiatul Săliște, de unde se pensionează.

În anul 1994, 2 mai, Înaltpreasfințitul Mitropolit Antonie Plămădeală îi acordă distincția onorifică de Iconom pentru munca rodnică pe care a depus-o la parohia Săcel, pentru păstrarea dreptei credințe și întărirea unității noastre bisericesti.

Până a se îmbolnăvi, a slujit în mai multe parohii din protopopiatul Săliște și Sibiu.

În ziua de duminică, 4 decembrie 2016, când preoții încheie Sfânta Liturghie Dumnezeu îi cheamă sufletul la EL. *Dumnezeu să-l odihnească în pace!*

Despre „apropierea” și „îndepărtarea” noastră de Dumnezeu

Așteptările noastre într-o lume a promisiunilor publicitare sunt mari, foarte mari. Am putea spune chiar că așteptările noastre au ajuns să ne tortureze prin mulțimea lor, prin presiunea pe care o exercită asupra noastră. Avem așteptări, au și alții așteptări în ce ne privește. Oare de ce n-ar avea și Dumnezeu așteptări în privința noastră? Sfântul Evanghelist Luca restrânge toate așteptările pe care le poate avea Dumnezeu de la noi la una singură. „Dar Fiul Omului, când va veni, va găsi, oare, credință pe pământ” (Lc. 18, 8)?

Aceasta este una din întrebările pe care ar trebui să ni le tot repetăm, de suficient de multe ori pentru a le lua în serios. De ce? Pentru că, din toate câte sunt în lumea aceasta, la sfârșit, atunci când Fiul Omului va (re)veni pe pământ nu se va interesa decât de una singură, de credință. Și iarăși zic, cât de importantă trebuie să fie credința pentru Dumnezeu, încât să fie vizată în mod exclusiv atunci când Fiul Omului va veni. Domnul Iisus Hristos, Cel care S-a întrupat și S-a născut în peștera Betleemului, pare a nu se preocupa, în conformitate cu acest text, de nimic altceva decât dacă va găsi sau nu credință pe pământ atunci când va veni.

Ce este credința? Așa cum spune apostolul Pavel în Epistola către Evrei, este „nădăjduirea celor nevăzute” (Evr. 11, 1). Adică, am spune noi, apropierea, prin nădejde, de cele nevăzute. Credința înseamnă, așadar, în mod special, apropiere. A te simți și a fi aproape de lucrul în care crezi sau de Persoana în care crezi. În aceste condiții, mai poate rămâne ceva decât „credința, nădejdea, dragostea” (I Cor. 13, 13)? Ce facem cu acestea trei? Ne apropiem de Hristos. Credința, nădejdea și dragostea sunt interconectate. Credința le presupune pe celelalte două, deoarece iubirea ne apropie. Nădejdea noastră este în permanență, ori de câte ori întreprindem ceva, aceea că celălalt ne iubește cel puțin cât îl iubim noi pe el. În cazul credinței, nădejdea noastră că suntem iubiți de Dumnezeu este un fapt împlinit, pentru că Dumnezeu ne iubește. Acesta este, de altfel, visul oricărui creștin, mai cu seamă de Crăciun. Să fie iubit de Dumnezeu. De ce? Pentru că, de Crăciun, când Domnul Se naște, El se naște pentru a fi aproape, cât mai aproape de oameni. Cunoscând acest lucru, ni se pare cel puțin straniu ca, atunci când Dumnezeu vrea să fie aproape de oameni, printre oameni, cu oamenii, oamenii să nu vrea să fie lângă Dumnezeu?!

Și totuși, la Betleem cam așa s-a întâmplat. Pruncul Dumnezeiesc a fost aproape singur. Abia câțiva oameni s-au strâns în jurul lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu făcut Prunc pentru a fi acceptat de oameni. Dar oamenii, se pare, erau prea preocupați de altele, de ale lor, așa încât, El, Cuvântul, se naște în iesle, printre ne-cuvântătoare. Preocuparea *cuvântătorilor* era aceea de a întocmi statistici, de a se cântări, număra, de a se evalua cantitativ prin recensămintele generate de cezarul lumesc.

Îată, Mielul lui Dumnezeu! Îl va recomanda Ioan Botezătorul (In. 1, 36). Iar unii dintre cei care Îl vedeau făcând minuni și-L ascultau ar fi rămas lângă El, lângă Cel care nu avea „unde să-și plece capul” (Lc. 9, 58). Apoi, în timp, vor mai vrea și alții să rămână lângă El, dar lumea, de fiecare dată lumea cu ale ei condiționări, a triat nemilos pe cei care mărturiseau cu gura, dar nu reușeau să-și convingă și inimile să-I rămână alături.

În legătură cu această (in)concordanță între gură și inimă, în ceea ce privește credința ca apropiere de un Dumnezeu Care ne iubește, rămâne, din păcate în permanență, o umbră de durere și o întrebare mereu nerăspunsă. Cum este posibil? Este posibil pentru că lumea operează asupra noastră și cu noi înșine o inversiune (nu o convertire!). Buzele noastre Îl laudă pe Domnul (Ps. 62, 4), dar, inima noastră este mai aproape, mult mai aproape de lume decât de Dumnezeu. Inima noastră este cu lumea, în lume, între lume, dar (vai!) fără

iubire. Și aici avem de-a face cu un paradox, anume, acela că noi iubim lumea fără a fi iubiți de lume (In. 15, 19), în timp ce Domnul Iisus Hristos ne iubește, dar noi nu-L iubim.

De aceea, putem să constatăm un lucru pe cât de interesant, tot pe atât de important (și dureros, câteodată). Dacă începem să ne apropiem de Hristos cu inima (nu doar cu buzele), observăm cum lumea începe să se îndepărteze de noi. De ce? Pentru că lumea este departe și se îndepărtează tot mai mult de Hristos. Ori, noi, care încă mai auzim chemarea aproape tânguitoare a lui Dumnezeu: „Fiule, dă-Mi inima ta” (Prov. 23, 25) de ce, oare, nu vrem asta? Poate, pentru simplul fapt că lumea ne cere să ne vindem inima, sufletul, dându-ne impresia că am făcut o afacere, pe când Hristos ne solicită să ne cedăm, să ne dăruim inima? Poate. Însă câștigul pe care îl putem avea din partea lumii trece, căci „lumea trece și pofta ei” (I In. 2, 17), dar, dăruindu-ne inima lui Hristos o dăruim Veșniciei.

Dar, dacă suntem atenți la Taina Nașterii Domnului, Hristos Însuși este în lume ca în peștera din Betleem. Aproape singur. Aproape singur ca în Grădina Ghetsimani, când ucenicii dormeau, iar rugăciunea I s-a făcut sudoare de sânge și I s-a prelin pe frunte. Aproape singur ca pe Crucea de pe dealul Golgota, când singurului om – un tâlhar! –, care I-a fost aproape cu adevărat, pentru că I-a înțeles chinul, I-a spus: „Astăzi vei fi cu Mine în Rai!” (Lc. 23, 43). Singur.

Dar... noi? Noi, care mărturisim cu convingere: „cu noi este Dumnezeu” (Isaia 8, 9), noi vrem să fim cu El? Sau, asemenea evreilor cu buzele suntem aproape, dar, cu inima, atât de departe de El (Mt. 15,8). Și, totuși, în pofida lipsei unei convingeri ferme, suntem aproape de El. Suntem lângă El Duminică de Duminică, sărbătoare de sărbătoare și Liturghie de Liturghie. Suntem lângă El pentru că, ne facem – sau pentru că ne fac alții, prin bunăvoința lor de a ne scrie pe un pomelnic – „miride” vii. Suntem miridele așezate cucernic în imediata apropiere a iubirii Mielului, jertfit pe Discul cosmic al Creației ce liturghisește Slujbă de Mulțumire Euharistică.

Aici, pe Sfântul Disc, ne adunăm laolaltă cu Sfinții, într-o Împărăție a „numelor” care Îl slăvesc pe Hristos, Cel înjunghiat. Cât de promițătoare apropiere de mântuire! Cât de aproape suntem, ca miride, de Cel care, din iubire, revarsă viață spre toți cei care aleg să fie lângă El, spre toți cei care au primit să-L iubească la rândul lor și să-I fie aproape. Cum să stai departe cu inima de Hristos, când „mirida” care te reprezintă este chiar lângă El?

Miridele de pe Sfântul Disc, miride care ne reprezintă, miridele smulse din trupul bine plămădit al prescurilor aduse pentru Jertfa nesângeroasă sunt *definite* de aceeași *suliță* care veșnic împunge „coasta” din care izvorăște viață, rămân ca o așteptare și ca o promisiune lângă El, Mielul cel însulțat. **Ca o așteptare**, din partea Lui, ca noi să ne aducem, cândva, cât mai curând, și inimile – la fel ca miridele care sunt lângă El, pe Sfântul Disc – în Sfânta Biserică. Să fim prezenți în biserică și să gustăm din El, așa cum fărâmitura de pâine scoasă din prescură în numele nostru se scaldă în Sângele cel curățitor de păcate la sfârșitul Sfintei Liturghii. **Ca o promisiune**, venită, de această dată, din partea noastră. O promisiune care spune că inimile noastre se vor face și ele miride vii care-L caută pe Hristos, care-L doresc pe Hristos și care vor să fie aproape de El, lângă El. De ce? Pentru că El le așteaptă.

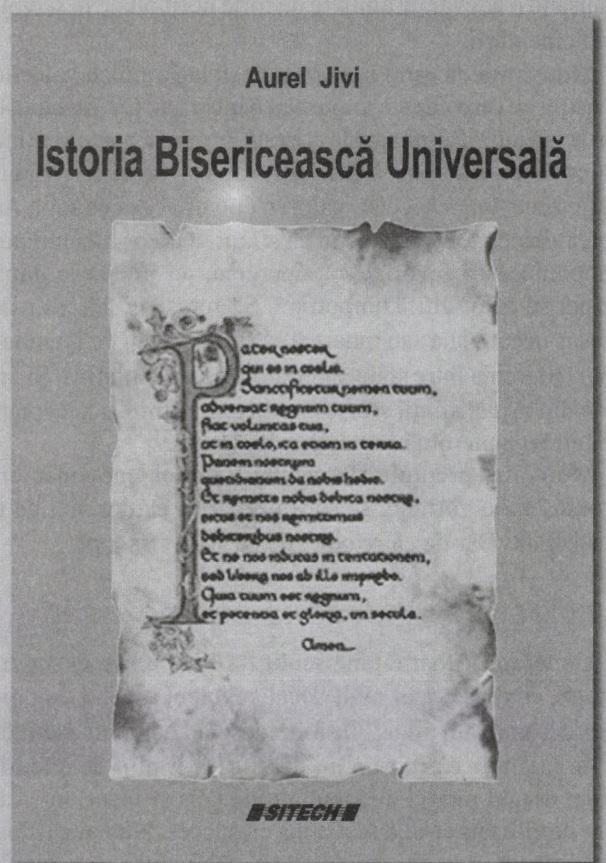
Vine Crăciunul. Unde suntem noi? Unde sunt inimile noastre? Vine Crăciunul și Hristos ne așteaptă. Cuminte, înfășat, culcat în peștera Betleemului. Lângă El, Fecioara Maria și Dreptul Iosif. Deasupra Lui este steaua și sunt corurile îngerești. Și... noi?!

Pr. Vasile GAFTON

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Aurel Jivi, *Istoria Bisericească Universală*, Ed. Sitech, Craiova, 2016, 456 p.

La începutul fiecărei luni noiembrie ne aducem aminte cu prețuire de cel care în 2002 pleca pe calea veșniciei, pr. prof. dr. Aurel Jivi. În preajma zilei de pomenire a acestui an, soția sa, doamna prof. Liliana Jivi, ne-a dăruit un volum semnat de soțul dănei, apărut la o editură din Craiova, cu purtarea de grijă a unui fost student de la Timișoara, pr. Valentin Bujariu.



Lucrarea intitulată „Istoria Bisericească Universală”, după numele disciplinei pe care a predat-o vrednicul de pomenire A. Jivi la Sibiu, Oradea, Timișoara sau Caransebeș, ne-a mirat, noi știind faptul că dânsul nu avea un curs tipărit cu acest titlu. Încă din preambul, editorul ne face cunoscut faptul că lucrarea cuprinde de fapt transcrierea prelegilor susținute de pr. prof. Jivi la Facultatea de Teologie din Timișoara sau suporturile de curs oferite studenților pentru o bună de pregătire a examenelor.

Prin parcurgerea lucrării nu putem să nu observăm bibliografia consistentă de care erau însoțite aceste note de curs sau prelegeri, bibliografie încă actuală. Stilul clar, dar și elaborat, al profesorului A. Jivi răzbate parcă și din aceste pagini tipărite, reauzindu-l aievea cum accentua lucrurile esențiale ale prelegerii.

Totodată trebuie să subliniem faptul că e evidentă oralitatea acestei scrieri, neintervenindu-se asupra stilului. Acesta poate fi un aspect pozitiv sau negativ, în funcție de perspectiva din care privim.

Este salutară clasificarea din preambul legată de sursa acestor materiale (prelegeri sau note de curs), socotind însă că ar fi fost și mai potrivit dacă aceasta ar fi fost totuși o ediție văzută și de vreun ucenic sau urmaș la catedră al vrednicului de pomenire dascăl și istoric.

Totodată ne-am fi bucurat dacă lucrarea apărea sub egida unei edituri eparhiale, de la Sibiu sau Timișoara, mărturisindu-ne regretul că în acest fel nu am putut contribui la o și mai bună cunoaștere a personalității pr. prof. A. Jivi prin asumarea tipării lucrării și a desfacerii sale în sistemul intern al Bisericii.

Mitropolitul Laurențiu

TIPOGRAFIA ȘAGUNIANĂ DIN SIBIU (II)

Prima perioadă bisericească-școlară a culminat în vremea Sfântului Ierarh Andrei Șaguna și s-a prelungit până la Primul Război Mondial. Biserica a trebuit să acorde o mare importanță problemelor de educație a tinerilor așa încât această perioadă abundă în diferite manuale școlare, cărți necesare liceelor confesionale, Institutului Pedagogic-Teologic sibian, fără a neglija însă cărțile bisericești de cult.

Astfel au văzut lumina tiparului un număr de aproximativ 56 de manuale școlare: bucoavne, abecedare, cărți de citire, gramatici, manuale de geografie, istorie, științele naturii, matematică, economie, în nenumărate ediții, unele bilingve. Trebuie amintit că în Tipografia arhidiecezană a apărut în anul 1864 primul manual de stenografie: „Stenografia română după Sistemul lui Gabelsberger”, întocmit de Demetriu Răcuciu, stenograful român al Dietei Transilvane, care în prefață își cere iertare, arătând că este un desțelenitor al acestei *invențiuni* la români.

Din punct de vedere bisericesc, amintim că în timpul arhipăstoririi Mitropolitului Andrei Șaguna s-au tipărit la Sibiu toate cărțile de cult ortodoxe, dintre care: *Biblia ilustrată*, *Minelele*, *Octoiul Mare*, *Triodul* etc., foarte voluminoase care au cerut mari investiții bănești și o muncă extraordinară. Moștenirea lăsată de Șaguna și în domeniul cărții tipărite este extrem de bogată în Biserica noastră, încât urmașii, până în 1918, au tipărit mai rar cărți de cult, dar au ținut același ritm în ce privește tipărirea manualelor școlare.

În ceea ce privește partea tehnică a cărților publicate la Sibiu, trebuie menționat că stratele bisericilor au fost înzestrate cu cărți editate cu tipar diferențiat și în culori, pentru o cât mai ușoară orientare.

Despre manualele școlare, generațiile de tineri care s-au instruit din cărțile apărute la Sibiu păstrează o frumoasă amintire, ele fiind întotdeauna tipărite pe hârtie bună, cu litere clare, de multe ori cu ilustrații din pictori și xilografi celebri.

Conducătorii tehnici din această perioadă au fost: Dimitrie Lazarevici și Gh. Poponea.

De serviciile Tipografiei arhidiecezane va beneficia în acest timp și Asociațiunea Transilvană pentru Literatură Română și Cultura Poporului Român (ASTRA). În primii ani când ASTRA (societate nesubvenționată de Stat, ci finanțată numai pe cale particulară) se afla într-o situație economică precară. Andrei Șaguna a tipărit la această tipografie actele ASTREI gratuit, declarând cu prilejul adunării generale de la Alba Iulia (1866) că *va veni timpul, când se va recunoaște prețul actelor Asociațiunii și se vor căuta ca necesare antichității*. [Telegraful Român, anul 128, Sibiu, 1 martie 1980, nr. 9-10, p. 4.]

Prin publicarea actelor și protocoalelor până la 1866, în broșuri anuale, s-a creat posibilitatea cunoașterii mai acurate a începutului activității Asociațiunii Transilvane.

A doua perioadă, care cuprinde arhipăstorirea mitropoliților Nicolae Bălan și Nicolae Colan, poate fi numită **teologică-bisericească**. După unirea Transilvaniei cu România, Statul român și-a asumat răspunderea educației tineretului, Bisericii rămânându-i să se ocupe de problemele teologice și bisericești. În acest timp, tipografia a tipărit cărți teologice și cu conținut religios-moral, cuprinse în biblioteci: *Seria Teologică*, *Seria Didactică*, *Veniți la Hristos*, *Popasuri duhovnicești*, *Biblioteca biblică*, *Contribuțiuni la studiul Testamentului Nou*, *Bunul Păstor* etc.

Între cele două războaie mondiale, meritul de căpetenie în ceea ce privește tipărirea de cărți care urmăreau să satisfacă necesitățile teologice, didactice, pastorale și de viață bisericească ale Centrului Mitropolitan transilvănean ortodox român îi revine mitropolitului Nicolae Bălan (care a inițiat și îndrumat tipărirea mai multor cicluri de lucrări, cu caracter teologic ce ocupă și astăzi un loc de seamă în bibliotecile noastre parohiale).

Pentru îndrumarea activității pastorale a clerului, în 1911, prof. Nicolae Bălan întemeiază colecția „Bunului Păstor”. De asemenea, în sprijinul activității misionare a preoților ortodoxe române din Transilvania s-a venit prin colecțiile de broșuri religioase „Popasuri Duhovnicești” și „Veniți la Hristos”. Profesorul de teologie Nicolae Colan a fost mâna dreaptă a Mitropolitului Nicolae Bălan în ctitorea și dezvoltarea colecțiilor de lucrări teologice și cărți bisericești apărute la Sibiu și pomenite mai sus. Pe de altă parte, [Nicolae Colan] a înființat colecția „Studii biblice” (1925) și „Problemele vieții” (1929), aceasta din urmă în cadrul „Revistei Teologice”. În 1934 a pornit la drum



revista de familie „Viața ilustrată”, pe care apoi a luat-o cu sine la Cluj (1936) când a fost instalat episcop acolo.

Această Tipografie, care în cinstea revenirii foștilor greco-catolici va purta, din 1948, numele de „Reîntregirea”, va desfășura în acest răstimp o activitate bogată, potrivit exigențelor vremii, devenind datorită strădaniilor Mitropolitului Nicolae Bălan, cel mai important centru tipografic editorial din Patriarhia Română.

Se poate afirma cu certitudine ca activitatea științifică literară în perioada interbelică este cu totul neobișnuită. Nu există un domeniu de competență slujitorilor Bisericii în care ei să nu se fi afirmat în scris. Astfel că operele de mare valoare teologică, publicate în tipărirea șaguniană, au contribuit la îmbogățirea tezaurului spiritual al Ortodoxiei românești și la creșterea prestigiului Bisericii noastre în lumea creștină.

A treia perioadă poate fi numită ecumenică, ea corespunzând celei postbelice. Caracteristica acestei perioade constă în faptul că Tipografia fiind ridicată la un înalt grad de productivitate, pe lângă faptul că tipărea și pentru eparhiile sufragane cărți și calendare, execută lucrări și pentru Bisericile altor confesiuni din România. Datorită contextului istoric, în ultimele patru decenii ale secolului XX, activitatea Tipografiei sibiene s-a diminuat. Pe lângă cărți și periodicele: *Telegraful Român*, *Mitropolia Ardealului*, *Îndrumătorul Bisericesc* și *Kirchliche Blätter*, s-au mai publicat diverse alte tipăriri pentru nevoile interne ale Arhiepiscopiei, fișe de bibliotecă, diverse formulare de cerere (precum cele pentru CAR-Sibiu), registre intrărieșiri, procese verbale, registre înmormântări, bugete, registre cheltuieli, etichete-lumânări, chenare, ordine de plată, legitimații, chitanțiere, carnete student etc.

A patra perioadă se confundă cu revirimentul tipografiei și cu înțelegerea economiei de piață și a menirii unei astfel de instituții în societatea românească, putând fi caracterizată ca fiind **perioada modernizării în spiritul tradiției**. Această perioadă este caracterizată de o deschidere spre nevoile Bisericii, dar și ale societății. Totodată, Tipografia s-a deschis în ultimii ani spre nevoile eparhiilor sufragane și nu numai, ci și către nevoile instituțiilor statului sau ale unor persoane fizice. Tipografia tipărește acum pentru eparhiile sufragane ceea ce este necesar, dar răspunde și comenzilor venite din partea terților în așa fel încât managementul să fie unul profitabil, exact așa cum îl vedea și întemeietorul său, Sf. Ierarh Andrei Șaguna. Tipografia se află într-un permanent proces de înnoire și re tehnologizare tocmai pentru ca produsul finit să fie unul care să corespundă standardelor atât de ridicate ale societății românești.

O privire de ansamblu asupra activității acestei tipografii în peste un secol și jumătate de existență indică câteva mii de titluri de cărți cu conținut religios-moral, literar, științific etc., un număr de 63 periodice, tipărite aici pe tot timpul apariției sau numai pe anumiți ani, o serie de biblioteci – toate contribuind la ridicarea nivelului moral-cultural și material al poporului român.

În această tipografie se tipărește de aproape 164 de ani cel mai vechi ziar din România, *Telegraful Român*, De asemenea, menționăm și *Foișoara Telegrafului Român* (1876-1877), *Îndrumătorul bisericesc*, revista *Mitropolia Ardealului* (1956-1990), *Revista Teologică* (1907-1947 și din 1990 până azi), *Viața ilustrată* și alte periodice, anualele școlilor bisericești și ale altora, protocoalele sinoadelor

și congreselor naționale bisericești; reviste de pedagogie: *Scoala Noastră*, *Foaia Pedagogică*, *Viața Școlară*; reviste literare: *Crai Nou* (1919), *Rândunica* (1894), *Transilvania* (1892-1900), *Țara Noastră* (1907-1909); reviste științifice: *Buletinul Societății Medicale* (1920-1921), *Revista Inginerilor Români* (1919); reviste economice: *Compas Românesc* (1892-1898), *Revista Economică* (1922-1928), *Anuarul Financiar și Economic* (1893-1898) și altele.

Bilanțul cu care Tipografia Arhidiecezană încheie un secol și jumătate de existență activă este o mărturie grăitoare a năzuințelor slujitorilor bisericești, a credincioșilor, a salariaților tipografiei de a se afla permanent în slujba intereselor drepte credințe ortodoxe române.

Nu putem încheia fără a menționa că, pe lângă funcția religioasă, culturală, științifică, Tipografia a îndeplinit și o funcție socială. Aici și-au însușit meseria de tipografi un număr mare de tineri români din Sibiu, dintre *măiereni* care lucrau pe moșii sau dintre cei de la sate. Se pot cita familii de români care au dat decenii la rând muncitori-tipografi din sânul lor, cum sunt familiile: Baci, Băcilă, Dop, Mohan, Poponea, Simtion, Trifan, Ucenic etc., ceea ce este o dovadă că meseria de tipograf era apreciată și ca un liman de izbăvire din situația grea materială. Pe lângă cei 16 tipografi stabili, Tipografia primea în fiecare an patru ucenici, care, după ce își însușeau meseria, se angajau ca muncitori aici sau în alte întreprinderi tipografice. Prin 1879, un biograf al Mitropolitului Andrei Șaguna identifică foști ucenici ai Tipografiei Arhidiecezane în multe orașe din Transilvania, la Budapesta, Viena, București și chiar la Paris. Doi dintre ei, Is. Marcovici și G. Trifan au ajuns până în America, unde au tipărit pentru românii de acolo ziarul *America*. După două decenii această Tipografie avea un colectiv de muncitori tipografi, mașiniști, corectori, zețari, pricepuți și harnici crescuți de ea. Promovarea unei meserii în rândurile românilor era o cale de ridicare pe o treaptă social-economică mai bună a celor lipsiți, ideal pe care Șaguna, urmărindu-l toată viața, l-a imprimat și Tipografiei. Amintim astfel câteva nume care au lăsat urme în rândul tipografilor și al publicului românesc:

G. Poponea, unul dintre urmașii lui Dimitrie Lazarevici, conducătorul tehnic pe timpul Mitropoliților Miron Romanul și Ioan Mețianu; **St. Duca**, pe timpul Mitropolitului Nicolae Bălan și **I. Chirilă**; **tipografi corectori Toma Simtion, Nicolae Stoia și Al. Stanciu**. Acesta din urmă ajunge șef-corector la marea tipografie Kraft-Drotleff, în timpul când O. Vestemean era șeful sectorului mașini și I. Mocian al culegătorilor, ambii crescuți în Tipografia Arhidiecezană; directorii de tipografii care au înființat tipografii: **Nicolae Bratu, O. Vestemean, Ilie Măgean**, în Sibiu și **Ionel Chidu**, în Cluj, care prin lucrarea lor au înlesnit răspândirea culturii și a științei în rândul românilor.

Tipografia Arhidiecezană a fost coordonată de către consilierii economici în vremea din urmă a păstoririi Mitropolitului Antonie Plămădeală, responsabilitatea acestui sector fiind în sarcina **Pr. Ezechiel Oancea**, consilierul economic. După 2005, responsabilitatea Tipografiei a revenit lui **Ilie Chera**, fost tipograf la Institutul Tipografic din Sibiu, iar din 2013 responsabilitatea a trecut spre zona culturală, Tipografia fiind legată de Editură și celelalte servicii de pregătire.

Dr. Emanuel TĂVALĂ

• TELEGRAFUL EVENIMENT •

Un nou Centru social al Bisericii inaugurat la Brașov

La sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae, Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, a sfințit Centrul pentru Vârstnici și Centrul de Recuperare Neuromotorie de tip ambulator „Sfântul Nicolae” din cartierul Noua din Brașov. Complexul de servicii sociale este deschis de Primăria Brașov în parteneriat cu Arhiepiscopia Sibiului, prin Protopopiatul Brașov. Aici, persoanele vârstnice și bolnavii beneficiază de servicii de

„Îi binecuvântăm pe cei care lucrează și se îngrijesc de cei care vin aici. Îi binecuvântăm pe cei care vin aici să-și recâștige sănătatea și simt ocrotirea lui Dumnezeu și grija deosebită a celor care au responsabilitatea de a se îngriji de ei. Mulțumim Primăriei Brașov pentru că am reușit să începem o lucrare de colaborare deosebită, care nu trebuie să înceteze niciodată, pentru că, indiferent prin ce vom trece din punct de vedere material, bogăția iubirii față de



recuperare și asistență medicală, consiliere psihologică, asistență socială, îngrijire zilnică și activități recreative.

La slujba de sfințire au fost prezenți autorități locale și județene, protopopul de Brașov, Dănuț-Gheorghe Benga, preoți, personalul medical și de îngrijire, precum și numeroși oaspeți.



La finalul slujbei religioase IPS Mitropolit Laurențiu a mulțumit partenerilor implicați în acest proiect social menit să aducă ajutor persoanelor vârstnice și bolnavilor din Brașov și nu numai.

semen și dragostea noastră față de persoanele care sunt dependente de ajutorul nostru sunt mai mari decât orice alt lucru”, a spus ierarhul.

La final, Părintele Mitropolit și oaspeții au vizitat centrele din cadrul complexului, ierarhul oferind cărți și icoane vârstnicilor îngrijiți permanent aici. Bătrânii care participă

la activitățile Centrului de zi au oferit un spectacol de colinde și poezie în încheierea sărbătorii.

Ștefan MĂRCULEȚ

Hram la Biserica „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului

Biserica „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului și-a sărbătorit hramul din acest an prin Sfânta Liturghie oficiată de Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, împreună cu un sobor de preoți din care au făcut parte consilierul social eparhial, pr. Ciprian Căndea, protopopul de Brașov, Dănuț-Gheorghe Benga, slujitorii locașului de cult și alți preoți din Țara Bârsei.

Credincioșii au participat în număr mare la slujba de hram și au primit binecuvântare de la ierarh. Răspunsurile liturgice au fost date de Cvintetul vocal „Anatoly”, iar în cadrul slujbei religioase teologul Ovidiu Gheorghe a fost hirotonit diacon. De asemenea, diaconul Ciprian Nistor a fost hirotonit preot pentru capela Universității „Transilvania” din Brașov.



„Modelul binefacerii”

În cuvântul de învățătură IPS Mitropolit Laurențiu a vorbit despre viața Sfântului Ierarh Nicolae, un model de blândețe și bunătate pentru fiecare credincios.

„Sfântul Ierarh Nicolae nu și-a distrus averea, nu și-a cheltuit-o asemenea fiului risipitor, ci a înmulțit-o în ceruri, în așa fel încât el este acum modelul binefacerii, este Sfântul luminat, Sfântul deosebit, luat ca model în tot binele pe care îl facem noi, chiar dacă am încercat să laicizăm sărbătoarea sa. Este bine să avem înăuntrul ființei noastre datoria de a face bucurie altora. Când facem o faptă bună, împlinim o întreită bucurie: lui Dumnezeu în primul rând, apoi celui căruia îi dăruim, și nu ne gândim aici doar la faptele materiale, ci și la cele spirituale, care sunt mai de preț decât darurile materiale, iar apoi fapta noastră aduce bucurie propriei noastre ființe”, a subliniat ierarhul.

La final, preotul militar Bogdan Ciprian Oancea și preotul de la Jandarmeria Brașov, Ion Epaminond Boroș, au fost hirotesii iconomi stavrofori. Ierarhul a oferit apoi distincția „Crucea Șaguniană” părintelui Cristian Muntean, directorului Colegiului Național „Andrei Șaguna”, prof. Dorel Agache și comandantului Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență Brașov, col. Ioan Stelian Rechițean.

Sărbătoarea s-a încheiat cu un cuvânt de mulțumire venit din partea pr. Vasile Prodea și cu un parastas pentru citorii bisericii, preoții slujitori și credincioșii trecuți la Domnul. Credincioșii au avut posibilitatea să cinstească moaștele Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei.



REDACTOR-ȘEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Academician Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Secretar de redacție:** Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Conf. Dr. Lucian Grozea, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Dr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție online:** Dr. Dragoș Boicu.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2016 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu